

БРОЈ 10 ЛЕПТА

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

РАД ЗА СЛОБОДУ

Цирих, 21 окт.

Крамарж је понова развио агитацију у Чешкој. Он се примио да уређује »Народни Листик« и рекао је, да нико не може посумњати у идеал који једнодушно гаји цео чешки народ. Понека колебања, понеке неизвесности само су несумњиви знак виталне снаге и компактне воље целог чешког народа. Чеси се морају спремати за решење будућих проблема, како не би били изненађени озбиљним решењима.

Крамарж позива све странке на сложан рад, уверавајући да се Чеси немају чега бојати, ако буду умели уједињено да раде.

ПРВИ НАЛЕТ

Ратни дописник »Кориере дела Сера« г. Луиђи Борцини овако описује почетак аустро-немачке офанзиве на италијанском фронту:

Отпочела је велика и огорчена офанзива централних сила. Према њеној првој фази види се, да је то највећи напор непријатељев у овоме рату. Борба се развија са нечувеном жестином од Ромбона до Хермаде; све веће и веће масе трупа ступају у борбу и непрестано се врше велики покрети трупа у офанзивном и дефанзивном циљу.

Нисмо се преварили у непријатељевим намерама; знали смо да ће он да нападне на веома широком фронту. И ако Аустро-Немци нападају са свом жестином на све наше слабије тачке на Красу, а особито на Село, где га наше трупе јуначки одбијају, и ако се развија све огорченија борба око наших положаја на брду Сан Габриеле, са веома великим губицима по непријатеља услед непрекидних наших противнапада, ипак није још потпуно јасно, да ли је непријатељ управо свој главни напад на овај сектор или северније, јер се страховити непријатељски напади непрестано обнављају од Толмина до Плеца и од мостобрана Св. Луције до Монте Нера, где изгледа да непријатељ намерава да пробије наш фронт.

Развија се карактеристична брдска борба са најразличнијим фазама. Није могуће на једном овако широком фронту, где се у свакој долини бије засебна битка, где горски венци потпуно одвајају

међусобно поједине акције, где борба не представља једну јасну целину, — схватити важност појединих покрета и фаза битке. Пре ове офанзиве могли смо да стварамо разне претпоставке, које је сада потребно да имамо у виду.

У ранијим нашим офанзивама ми смо били дошли до таквих положаја, који нису представљали нашу главну одбранбену линију; то су биле тачке, где нас је непријатељ био задржао и које смо могли корисно употребити у нашем даљем наступању према тактичким објективима, али које нису биле zgodне ни у стању, да задрже један силан непријатељски налет. Ради тих разлога, иза ових положаја биле су припремљене друге одбранбене линије у sukcesивним серијама, у случају непријатељске офанзиве у великоме стилу.

Наша прва линија, створена резултатом нашега напада, није, према томе, могла да буде ништа друго већ једна zgodна тачка, одакле је имала да се развије будућа италијанска офанзива, а у случају непријатељске офанзиве имала је да послужи као положај наших заштитница. Из ових разлога и ратно искуство, које је тако много модификовало дефанзивну тактику, не придаје важности првим линијама. Стога смо ми на многим секторима у првим линијама, разборито поставили веома мали број трупа, у циљу, да не излажемо веће снаге опасности због незгодних положаја. — Тактика маневрисања, да би у борбу увели ве-

лике масе, наметнула нам се исто тако као и Немцима, који су на Соми и на Ени, пред опасношћу једне велике офанзиве, били присиљени да изврше велика повлачења у дубину од 30 до 40 километара.

У нашем случају имали смо још један и то веома јак разлог, да нашу одбрану изведемо маневрисањем. Нагомилавање огромних непријатељских снага показало се на разним тачкама. Према томе, и ако се према концентracији могло претпоставити на који ће фронт непријатељ управити свој главни напад, ипак није било јасних и тачних доказа о његовом плану. Јаким нападима могло се заgroзити једном сектору, а главни удар извести на другом. Да смо на основу претпоставака упутили своје масе на предње линије умањили бисмо своје одреде за маневрисање и своје резерве, што би било за нас веома опасно, јер смо на тај начин могли појачати оне секторе, на које непријатељ није ни намеравао да управи свој главни напад. Место овог нагомилавања трупа на предњим положајима, које је можда могло бити и некорисно, наша Врховна Команда одлучила је да сачува у целини своје масе за маневрисање и да их употреби на zgodном месту тек онда, кад непријатељ открије свој план. Да донесе овакву одлуку, Врховну Команду је нагнала и могућност, да се битка развије и на другим деловима италијанског фронта.

Још нам није познат потпун развитак страховите битке, али ако су наша предвиђања тачна, можемо очекивати, да ће се битка развити на оним положајима, који су још раније за одбрану одређени. Офанзивни покрети великих непријатељских маса управљаће покретима наших маса за противнапад и одбрану. Заиста смо сад у периоду најакутније кризе, у нејасној првој фази ове нечувене борбе.

Треба да мирноћа, поверење и храброст буду наша прва, најдрагоценија и неопходна

муниција. Јер су победе и порази често психолошке појаве. Треба да хладнокрвна и разумна постојаност, која реси нашег Врховног Команданта, прожме и последњег војника, па и цео наш народ.

У овим свечаним моментима, кад смо сви позвани да што пре отерамо непријатеља иза наших граница, треба да усвојимо Нелсонову лозинку: »Домовина очекује, да сваки изврши своју дужност!«

ЗВЕЗДИЦЕ

Причају, да је за време нашег устанка, 1809 године један барјактар тестијом угасио кумбару. То ме потсетило на један истинити догађај из Београда, док је варош била под ватром:

Повећи збег живео је дужице у Бајлоновом подруму, који је као сигуран од гранате. Али да би се осигурали, ако гранати падне на памет да уђе на врата, неколико њих су доконали да напуне пивску бурад водом и да наслажу испред врата, како би се граната угасила, кад удари на њих!

Гаргантуа

ДОБАР ИЗЛЕТ

Лондон, 21 окт.

Извештај Маршала Хега поводом ваздушних операција гласи:

Наше су ваздушне ескадриле напале са одличним успехом фабрике и железничку пругу у близини Сарбрука. Наши су авиони бацили

Цепелин бр. 49

Командант ескадриле бр. 153 поднео је извештај како је оборен цепелин Л. 49. у Бурбон ле Бен 7. октобра ове године:

Тога дана сиклиста наше ескадриле јавио ми је преко телефона у 6 сати и четврт: »Једна непријатељска ваздушна лађа лети са севера 2500 метара над Епиналом.« Одмах сам издао наредбу пилотима да сместа крену све своје апарате. Време је било врло рђаво. Густа магла покривала је потпуно небо. Осим тога наредио сам потпоручнику Л. да се пробије кроз маглу и да покуша неће ли угледати цепелин и оборити га. Потпоручник Л., вратио се после пет минута, известио ме је, да се густа магла диже свега 600 метара у висину, а над њом да је небо потпуно ведро и да је угледао два цепелина.

23 и по тона експлозива на фабрику Бурбакап, место западно од Сарбрука. Штета је била огромна. Избили су пожари на железничким станицама, на пругама и магацинима робе у Сарбруку и околини. Друга једна ескадрила бомбардовањем је проузроковала многе експлозије. Једна тешка бомба погодила је воз, који је ишао у Сарбрук и цео је воз уништен.

РУСИЈА И ФРАНЦУСКА

Париз, 21 окт.

Нови француски Министар Спољних послова г. Барту држао је у парламенту особито важан говор:

Он је најпре додао част свима Савезничким војскама, а затим је изјавио, да му је нарочита дужност, да констатије солидарност Француске са Русијом.

Г. Барту је цитирао речи Керенскога и Министра Војног у Провизорном Парламенту о одлучности руске војске, да се реорганизује и да се бори и истраје до краја. Он даље са индигнацијом одбацује сваку помисао, да би се могло гледати с мање поверења на војску нове Русије него на царску војску. »У овом часу рекао је г. Барту, руска војска одолева немачком надзирању. Ја сам задовољан, што могу констатовати, да нико од Савезника и не мисли да напусти Русију Сви смо једнодушни у нашем поуздању у Русију.« После говора Барту-ова, скупштина је повела дебату о општој политици владе и затим јој изгласала поверење са 286 против 137 гласова.

Ја наредих одмах патроли да крене. Апарати се за трен ока изгубише у магли. Летели су на висини од 900 метара, а предводио их је лично потпоручник Л. Убрзо угледах оба цепелина на великој висини, где се крећу у северо-источном правцу између Египта и Ланевила. Густа магла покрила ми је видик, тако да нисам знао куда ћу. Патрола се подиже у висину у правцу цепелина да им пресече пут. На висини од 400 метара десни нас цепелин беше приметно и променио правац ка северу. Њега је с леве стране пратио други цепелин. Подиговши се на висину од 500 метара, наша се патрола налазла изнад цепелина, држећи се десно. Када је цепелин приметно да га гонимо скрену за четврт круга и упути се југо-западу. Други цепелин,

који је летео више него, у чини одмах то исто. Први се пробија; и окренувши се у полукруг провреше оба у Француску. У том тренутку шеф патроле, потпоручник Л. нападе цебелин Л. 49. и даде знак да је борба отпочела. Истовремено нападају и остали апарати. Цебелин осетив удар поче да се спушта. Док цебелин напада ми га пратимо, али не пуцамо. Али чим покуша да измакне два га наша апарата истовремено одмах нападају и натерују на спуштање. Спустивши се на 1000 метара цебелин истаче белу заставу у знак предаје. Наши аероплани кружили ту око њега. На 300 метара распознали терен почесмо се спуштати. Цебелин се спусти лагано на земљу.

Тако смо кружили у ваздуху све док послуга није изашла из апарата и док цебелин није био више способан за пут. У осам и три четврти спустих се са осталим пилотима на земљу, 800 метара далеко од цебелина. Брзо скупим по пољу неколико сељака и ловаца и доведем их до апарата. 100 метара од њега стајала је на окупу његова послуга. Капетан, који је управљао цебелином, обрати ми се речима: »Ви сте победилац, својим послуге, стављам се под вашу заштиту и сматрам себе за ратног заробљеника.«

„ТАН“ О ОФАНЗИВИ

Париз, 21 окт.

»Тан« каже, да је немачки главни штаб увек предузимао офанзиву у политичком циљу и примећује да је ова последња офанзива предузета док је италијанска скупштина била на окупу.

»Колико су пута, каже »Тан«, писали немачки листови да су Италијани неспособни за морални отпор. Каква лудост! непријатељ верује да ће заплашити италијански народ и створити панику. Сада, увиђајући сву апсурдност ове илузије, он се више неће повратити, као што то није учинио ни у Француској.«

ЗАРАЗА У БЕРЛИНУ

Амстердам, 20 окт.

Епидемије још увек бесне у Берлину. Последње недеље констатовано је 200 нових случајева дифтерије, 20 случајева тифуса и 60 случајева шарлаха. Дизентерија је такође још увек врло јака. За ово кратко време умрло је у Берлину од заразних болести 780 лица.

ПОСЛЕ ПОВЛАЧЕЊА

Рим, 21 окт.

Немачки и аустријски званички коминике и телеграми из аустријског главног штаба истичу јаку отпорну снагу Италијана према аустро-немачкој офанзиви. Непријатељска команда и даље сматра да треба да се држи старе тактике, по којој смо ми на-

гомилили много трупа, како би се могла правдати у случају неуспеха. Њихови дописници са фронта телеграфичу да је напад почео после јаке артиљеријске припреме; цео простор од Ромбона до висоравни Бајвице био је засут ватром артиљерије сваког калибра.

Помогнути извршним системом за одбрану — каже један извештај аустријског главног штаба у швајцарској агенцији »Информација« — Италијани су дали упоран отпор. Било би прерано да се суди о важности предузете акције, али се може говорити о почетку дванаесте битке на Сочи.

Сада се први пут уз аустријске трупе, на овом фронту бори и немачка војска. За време од више од две године аустријска војска је успевала да задржава према себи далеко надмоћнијег непријатеља. А Италијани су већ одавно појачали своју линију енглеским и француским топовима, после којих је наступио и долазак њихових трупа. Што сада немачке трупе појачавају аустријски фронт, у томе треба видети само нов доказ, да две централне силе признају италијанском фронту нарочиту важност.

»Минхенер Најесте Нахрихтен« кажу да је разумљиво, што се не може јавно казати шта главна команда намерава овом акцијом. »Идућег дана, каже овај лист, ми ћемо моћи да дамо јасније новости. Наше трупе, које данас излазе на ново ратно поприште, знају да их на овом путу прате све најбоље жеље отаџбине.«

Коментаришући прве вести о офанзиви пуковник Фејлер пише, да појава немачких трупа на фронту Јулијанских Алпа показује, да је постигнут неки војни компромис између централних сила. Правећи тај споразум, Немачка је ишла више за дефанзивним него офанзивним циљем. Све се тиче тога да се Италијани спрече у напредовању и да се сузбију на линију, која ће ослободити Аустрију од једног сталног притиска.«

ИЗЈАВА ГРЧКОГ КРАЉА

Атина, 21 окт.

Краљ Александар је у пратњи генерала Параскевопулоса присуствовао јуче вежбању регрута и понео је најбоље утиске.

После вежбања краљ је окупио све официре и рекао им:

»Врло сам задовољан што видим да сви вршите само своју дужност. Ја вам препоручујем, да радите и даље, како бисмо што скорије били спремни да уђемо у рат и да сломимо непријатеља. Ја вам срдечно честитам на успеху који су постигли ваши војници.«

СКУПА ШЕТЊА

Бриндизи, 21. окт.

Један наш торпидер нашао је на сред мора, недалеко од нашег пристаништа два мртва аустријска авијатичара, у гуменим капутима, због којих су

могли остати на површини мора.

Тако исто смо наишли на остатке једног изгорелог аустријског хидроплана. Изгледа да је овај апарат био у оној ескадрили, која је нападала на Бриндизи и од које је један апарат већ код Бриндизи био принуђен да се спусти у море.

Овај изгорео хидроплан, уз остале знаке, доказ је да је овај излет стао непријатеља великих губитака.

ОРЛАНДО И КАДОРНА

Рим, 21 окт.

Примајући дужност нови председник италијанске владе г. Орландо упутио је телеграм генералу Кадорни, у коме изражава своје поверење у војску и позива је да учини све напоре против непријатеља.

На тај телеграм генералисим Кадорна је одговорио:

»Захваљујем Вашој Екселенцији што сте данас, примајући управу владе, изволели управити своју прву мисао војсци, коју је несрећа учинила много већом, и што сте је охрабрили да истраје сложено и непоколебљиво у једном једином циљу и са једином жељом: истрајати и победити. Земља треба да има вере у војску, која ће знати достојно да очува част италијанске заставе и италијанског народа, и да освети вапај бола, који данас подиже отаџбину, коју је непријатељ профанисао.«

БЕЗ ПЉАЧКЕ

Лондон, 21 окт.

Говорећи о циљевима рата на једном састанку, на коме је учествовало 60.000 лица, генерал Смитс је уверавао, да на крају рата Немачка неће задржати ни педал своје »ратне карте«. Девиза савезника биће: Никаква пљачка пљачкашима. Никакав мир, док Немачка не пристане да поврати земље које је покорила.«

НОВОСТИ

ВЕНИЗЕЛОС И ПАШИЋ

Г. Венизелос, председник грчке владе, на путу за иностранство, свратио је на Крф и посетио г. Пашића, председника краљевске владе, са којим је остао у пријатељском разговору о питањима која интересују обе земље, један и по сат.

ПОМЕН

Богословима — војницима погинулим и умрлим у нашим последњим ратовима дају парастос њихови другови у недељу 22 октобра у 10 сати у српској цркви у Солуну.

Пуковник г. Владимир Пешић и санитет. потпуковник г. др. Светозар Пешић даваће свом драгом брату Милану Пешићу, медицинеру четрдесетодневни помен у капели гробља у Зејтинлику 25 октобра у 10 сати.

ПОТРОШАЧКА ЗАДРУГА

До даље наредбе, у Потрошачкој Задрузи неће се издавати намирнице лицима која на својим личним исправама не буду имала оверу од комесара за српске избеглице у Солуну.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Последице победе код Малмезона убрзо су дошле. Немци, угрожени на своје десном крилу, притиснути француском пешадијом и силно тучени артиљеријом, били су принуђени да напусте Шмен де Дам, на коме су се били прикопчали десет месеца. На дваестину километара фронта, од мајора Фроадмон до источно од Краоне, француске трупе, силазећи низ падине Шмен де Дам, заузеле су немачке положаје, на неким местима више километара у дубину. Села: Курткон, Серни ан Ланоне, Ела и Шевре у нашим су рукама. Француске патроле, одржа-

вајући контакт са Немцима, дошле су на реку Елсту, између Бреа и Серниа.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Артиљеријска ватра између једне и друге обале реке Таљаменто. Непријатељске патроле, које су се приближиле обали реке, натеране су у бегство нашим митраљезима.

Нема ништа важније на осталом делу фронта.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

У близини железничке пруге Ипр — Спаден, наша артиљерија и даље је активна.

У Палестини. — Генерал Аленбај јавља, да сада држи положај, који штити Бершебу са севера. У неколико испада убили смо много Турака и заробили педесет.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

РИМ. — Ових дана држи се у Риму женски конгрес под председништвом графине Спалоти.

ЦИРИХ. — Бивши грчки краљ налази се на лечењу у једном санаторијуму.

ЊУЈОРК. — Управа пошта, после истраге, одбила је пренос листова који излазе на немачком језику.

ЦИРИХ. — У Клују, у Ердељу, држан је један велики конгрес, на коме су били и министри Апоњи и Телдеш. У резолуцији тога конгреса тражи се исправка ердељске границе у корист Мађарске. Тражи се анексија планинскога дела Румуније из стратегијских разлога.

ПАРИЗ. — Праликом два годишњице од убиства мис Едите Кавел даваће јој се помен у болници, која носи име јуначке Енглескиње.

ЦИРИХ. — Посланик Лукавски интерпелисао је аустријску владу, да ли су нереди у Пилзену наступили због глади. Говорник је дао појединости о овим нередима, који су били врло озбиљни. Завршујући свој говор, Лукавски је изјавио да се ситуација није поправила.

ЊУЈОРК. — Ускоро ће Мексико прокламовати своју благонаклоност према силама Споразума. Овај акт значаје банкротство свих немачких напора да увуку Мексико у рат са Сједињеним Државама.

БЕРН. — Орган немачке социјалистичке мањине »Фолксцисте« тврди, да њихова странка стално расте и да већина, због тога, покушава да се брзо измири. »Али, додаје лист, ми нећемо никада пристати на споразум по цени принципа.«

ПАРИЗ. — »Минхенер Најесте Нахрихтен« јављају, да се фон Хертлинг дефинитивно примио за канцелара. Пошто је он Ба-

варац, он не може бити председник пруског министарског савета. Хертлинг се сматра као велики конзервативни клерикалац и држао се непријатељски према покрету за парламентарне реформе.

БАЗЕЛ. — У току једне од последњих седница у Собранију, шест група из опозиције поднеле су колективну интерпелацију, у којој се тражи од председника владе, да се изјасни о питању о исхрани земље и војске, о циљевима рата Бугарске у вези са изгледима на мир и тражили су укидање политичке цензуре. — Радославов је изјавио да је и сама влада имала намеру да се изјасни о овим питањима, а нарочито о снабдевању земље.

ЛОНДОН. — На више интерпелација о Бугарској, Балфур је у Доњем Дому одговорио изјавом, да Енглеска не може опростити Бугарској, која је издала Савезнике, који су се борили за њу и којима би она требала да буде захвална.

ПАРИЗ. — Немци шире гласове да ће вратити Данској један део Шлезвига. Главни циљ који смера Немачка проношењем оваквих гласова јесте да експлоатише лаковерност Данаца, те да се тако дочепа и других економских извора у Данској.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

20 октобра одбили смо ватром две непријатељске патроле у области Кравице и Голог Била.

МАЛИ ОГЛАСИ

Нова американска ЗУБНА КЛИНИКА

Др. Параскевопулоса

Препоручује своју нову американску зубну клинику. Једини атеље где се могу начинити американске десни са зубима без нешца. Клиника се налази у Егнатјевој ул. бр. 357. За г.г. српске официре и војнике нарочито попуст. 12